

*دستور العمل ادامه عملیات پروژه تولید ترکیب ژنتیکی (رکورددگیری از نتاج حاصل از ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده سال ۱۳۹۸)

توجه: مطالعه این دستور العمل و دستور العمل پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده؛ برای مسئولین پروژه و کارشناسان استانی؛ پیمانکاران و گله داران تحت پوشش ضروری بوده و عدم اطلاع از مفاد آن تحت هیچ شرایطی قابل توجیه نیست.

ضرورت و اهمیت پروژه:

در دستور العمل تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده بیان نمودیم که در حال حاضر یکی از مناسبترین دام ها جهت تامین بخش مهمی از نیاز گوشت قرمز کشور؛ گوسفند می باشد. بهره گیری از علوفه مراتع و ضایعات کشاورزی مزارع که عمدتاً برای دام دیگری قابل استفاده نیست و همچنین ذائقه مصرف گوشت گوسفند و نیاز قربانی در اعیاد و مراسم مذهبی در ایران؛ از مهمترین ویژگی های مهم پرورش این دام محسوب می گردد.

عملکرد تولیدی و تولید مثلی گوسفندان بومی برای پرورش در سامانه غیرمرتعی؛ برای پرورش دهنده نمیتواند بازدهی اقتصادی مناسبی را ایجاد نماید. عبارت دیگر مجموع صفات مورد نیاز برای گوسفندان مناسب پرورش در سامانه غیر مرتعی؛ در گوسفندان بومی کشور وجود ندارد و چاره ای جز تولید نژادهای جدید با صفات مطلوب نیست؛ لذا ادامه عملیات پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده؛ موضوع این دستور العمل؛ می تواند مجریان استانی و گله داران تحت پوشش را یک مرحله به دستیابی نژادهای پر بازده گوسفند نزدیک تر نماید و لذا این پروژه قسمت مهمی از پروژه تولید نهائی ترکیب ژنتیکی گوسفند در کشور محسوب میشود.

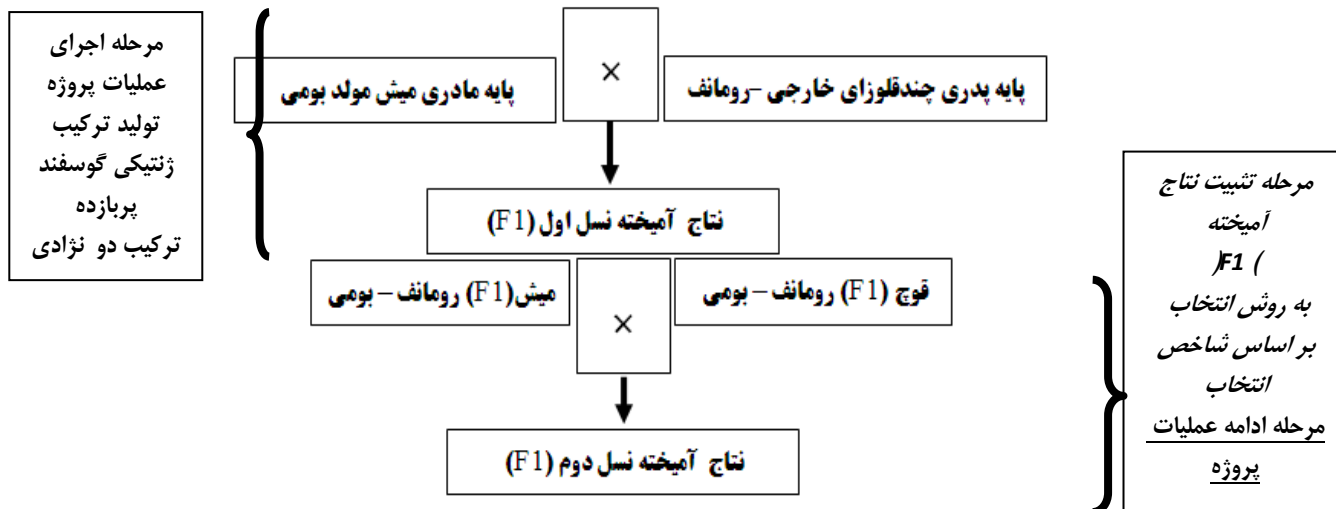
الزامات قانونی مشابه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی جدید گوسفند پر بازده خواهد بود و به شرح زیر می باشد:

۱- بند ب ماده ۱۴ قانون افزایش بهره وری کشاورزی؛ مبنی بر خروج سالیانه ۳ میلیون واحد دامی متکی به مراتع کشور از عرصه مراتع و ظرفیت سازی پرورش ۳٫۱ میلیون واحد دامی در خارج از مرتع. طبیعتاً نیاز مقدماتی تحقق این قانون؛ تولید گوسفندانی است که راندمان اقتصادی مناسبی را برای پرورش دهندگان در سامانه غیر مرتعی ایجاد نمایند.

۲- ماده ۱۷ قانون نظام جامع دامپروری کشور به منظور حفظ و حراست از منابع ژنی دامهای بومی کشور.

اهداف و نتیجه مورد انتظار نیز مشابه دستور العمل پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده می باشد.

جدول برنامه جفت گیری دستور العمل اجرایی ترکیب دو نژادی گوسفند پر بازده نژاد پایه مادری بومی، پایه پدری چندقلوزا (رومانف)

۱. در ادامه عملیات تولید ترکیب های دو نژادی در سال های بعد، ماده های آمیخته انتخاب شده (F1) بومی-رومانف به عنوان خط خونی مادری؛ با نرهای آمیخته (F1) انتخاب شده بومی-رومانف به عنوان خط خونی پدری؛ تلاقی یافته و در سالهای بعدی با انتخاب برترینهای نسل دوم (F2) از ترکیب های دو نژادی بومی - رومانف؛ آمیزش درون گروهی و تثبیت انجام و در صورت تایید پتانسیل های تولیدی و ژنتیکی و اندازه موثر؛ جمعیت مورد نیاز تکثیر و قابل توزیع بین متقاضیان خواهد بود.

تبصره ۱ - موضوع این دستور العمل برای یکسال در نظر گرفته شده است؛ لذا تنها پرورش دهندگانی که دارای آمیخته های F1 می باشند یا در پروسه تثبیت ترکیب دو نژادی یا در پروسه ترکیب سه نژادی؛ طبق این دستور العمل طرف قرارداد معاونت بهبود تولیدات دامی استان قرار می گیرند.

تبصره ۲ - مسئولین پروژه در مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی به عنوان ناظر عالی وظیفه بازرسی و نظارت در هر مرحله از کار را خواهند داشت و چنانچه روند صحیح انجام این پروژه را در هر مرحله از کار و به هر دلیلی مردود دانستند استان مربوطه از اجرای پروژه حذف خواهد گردید.

۲. توجه به اهمیت ثبت دقیق مشخصات و رکورد، دقت در رکورد برداری ضروری می باشد و انتخاب دامهای برتر به منظور آمیزش و تولید نسل بعد بر اساس و ثبت مشخصات دقیق دام و رکوردهای اخذ شده به شرح ذیل قابل انجام خواهد بود:

۱. ثبت تمامی موارد خواسته شده طبق فرم های طراحی شده مرکز اصلاح نژاد
۲. ثبت گله و دریافت کد گله
۳. شماره گذاری و ثبت هویت در سامانه جامع مرکز اصلاح نژاد
۴. وزن کشی مولدین قبل از جفتگیری و نمره وضعیت بدنی دام
۵. وزن کشی مولدین پس از زایش

۶. ثبت چند قلوژیایی مولدین در هر شکم
۷. ثبت بره ها و وزن کشی بره ها پس از تولد
۸. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در ۳ ماهگی
۹. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در ۶ ماهگی (الزامی نیست)
۱۰. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در یک سالگی (الزامی نیست)
۱۱. ثبت اطلاعات مربوط به تاریخ جفتگیری، زایش، تولد، وضعیت سخت زایی در دام (الزامی نیست)
۱۲. ثبت کلیه اطلاعات شجره مربوطه به والدین (پدر و مادر) و نتایج
۱۳. ثبت مشخصات دام های حذفی و انتقالی در گله ها

نکته: با توجه به اینکه ارزیابی ژنتیکی رکن اصلی اصلاح نژاد می باشد، در نسل های بعدی با عمیق شدن شجره ها (مشخص بودن والدین نسل های متوالی همپوشان) و افزایش رکوردهای صحیح والدین و نتاج، این امر میسر خواهد بود. لذا ضروری است از تلقیح مصنوعی یا جفتگیری کامل کنترل شده برای ثبت مشخصات صحیح و کامل دام های تحت پوشش استفاده گردد.

الف - شرح وظایف معاونین بهبود تولیدات دامی استان در ادامه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده

۱. توجیه بودن مسئولین معاونت بهبود تولیدات دامی و کارشناسان دام سبک استان از برنامه؛ اهداف؛ ضرورت و شیوه اجرای ادامه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده.
- توجه: در صورت نیاز به آموزش یا برگزاری جلسه توجیهی در اسرع وقت با مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی مکاتبه شود. عدم مکاتبه به مفهوم عدم نیاز آموزشی تلقی می گردد. پیگیری در این خصوص از وظایف مسئولین دام سبک استان می باشد.
۲. پیمانکاران و گله داران باید از اهداف، ضرورت های اجرای پروژه و کلیه روش های عملیات اجرای پروژه کاملاً مطلع باشند؛ چنانچه پیمانکاران نیاز به گذراندن دوره های آموزشی لازم در ارتباط با هریک از مراحل اجرای پروژه از ضرورت انجام تا اهداف و شیوه های اجرائی پروژه داشته باشند؛ قبل از عقد قراردادهای استانی؛ باید توسط مسئولین دام سبک استان جهت گذراندن آموزش های لازم به گروه اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دام سبک مرکز معرفی گردند. عدم معرفی به منزله تأیید دانش فنی پیمانکاران استانی خواهد بود.
۳. پیمانکارانی انتخاب گردند که انجام کلیه عملیات مربوط به ادامه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده از مرحله نخست تا پایان زایش گله را بپذیرند.
- انتخاب گله داران دارای آمیخته های F1 خط خونی پدری و مادری؛ نظارت بر مدیریت پرورش گله اعم از تغذیه، بهداشت و جایگاه؛ انتخاب مناسب ترین میش ها برای جفت گیری کنترل شده؛ نظارت جهت به حداقل رسانیدن استرس های موجود در دوره پرورش بمنظور استحصال حداکثر آبستنی؛ ثبت مشخصات میش و قوچ های آمیخته در سامانه برنامه جامع اصلاح نژاد؛ نصب پلاک گوش و ثبت اطلاعات زایش در سامانه برنامه جامع اصلاح نژاد.
- تبصره: سریال شماره های ۱۵ رقمی پلاک گوش دامها توسط معاونت بهبود تولیدات دامی استانها مطابق با دستور العمل هویت گذاری از مرکز اصلاح نژاد باید دریافت گردد.

۴. نظارت بر انعقاد قرارداد پیمانکاران با پرورش دهندگان یا گله داران جهت انجام صحیح پروژه.
۵. نظارت بر کلیه شرح وظایف پیمانکار و گله داران تحت پوشش و مسئولیت های مربوطه.

ب- شرح وظایف پیمانکاران استان در پروژه ادامه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده:

۱. پیمانکاران باید کارشناس دامپروری در اختیار داشته و ازدانش فنی کافی جهت انجام امور اجرایی پروژه برخوردار باشند. پیمانکاران باید از برنامه؛ اهداف؛ ضرورت و شیوه اجرای پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده بصورت کامل اطلاع داشته باشند.
- توجه: در صورت نیاز به آموزش یا برگزاری جلسه توجیهی در اسرع وقت با مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی مکاتبه شود. عدم مکاتبه به مفهوم عدم نیاز آموزشی تلقی می گردد. پیگیری در این خصوص از وظایف مسئولین دام سبک و پیمانکاران استان می باشد.
۲. پیمانکاران باید انجام کلیه مراحل عملیات مربوط به ادامه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده از مرحله نخست تا پایان زایش گله را تقبل نمایند.
- عملیات ادامه پروژه تولید ترکیب ژنتیکی شامل: انتخاب گله دار؛ نظارت بر مدیریت پرورش گله اعم از تغذیه، بهداشت و جایگاه؛ انتخاب مناسب ترین میش های آمیخته بومی-رومانف برای جفت گیری کنترل شده؛ نظارت جهت به حداقل رسانیدن استرس های موجود در دوره پرورش بمنظور استحصال حداکثر آبستنی؛ ثبت مشخصات میش و قوچ های آمیخته، نصب پلاک گوش و ثبت اطلاعات زایش در سامانه برنامه جامع اصلاح نژاد.
۳. پیمانکاران مسئولیت همکاری با گله داران منتخب جهت همکاری در اجرای پروژه، متناسب با توضیحات ارائه شده در شرح وظایف گله داران، با همکاری کارشناسان دام سبک استان و عقد قرارداد با ایشان را خواهند داشت.
۴. پیمانکاران باید از اهداف، ضرورت های اجرای پروژه، شیوه عملیاتی اجرای پروژه کاملاً مطلع باشند؛ چنانچه در بازدید های میدانی توسط ناظران عالی مرکز اصلاح نژاد؛ تشخیص داده شود پیمانکار اطلاعات فنی لازم در ارتباط با اجرای پروژه را ندارد؛ در هر مرحله از اجرای پروژه؛ از ادامه همکاری حذف خواهند شد و مسئولیت ضرر و زیان ناشی از این موضوع متوجه پیمانکاران بوده و مسئولین امور دام استان در این خصوص پاسخ گو خواهند بود.
۵. آموزش جفت گیری کنترل شده میش های آمیخته F1 (خط خونی مادری) با قوچ های آمیخته F1 (خط خونی پدری) به گله داران و نظارت بر اجرای این جفت گیری از مهمترین وظایف پیمانکاران می باشد. آموزش شناسائی میش آمیخته F1 فحل (خط خونی مادری) با قوچ تیزر و جفت گیری با قوچ منتخب آمیخته F1 (خط خونی پدری)
۶. پیمانکار موظف است دقیقاً بر اساس مشخصات اعلام شده از گله داران تحت پوشش در این دستورالعمل؛ پرورش دهندگان تحت پوشش را انتخاب نماید.
۷. پیمانکاران باید رایانه، ثبت مشخصات و رکوردگیری اعم از باسکول و ترازوی توزین بره ها را در اختیار داشته باشند.
۸. نظارت بر رعایت ضوابط بهداشتی و تغذیه ای میش ها از یک ماه قبل از شروع جفت گیری کنترل شده تا پایان زایش؛ و حذف عوامل کاهش دهنده درصد باروری از میش های آمیخته با همکاری گله دار از مسئولیت های پیمانکاران می باشد.

۹. پیمانکاران موظف هستند کلیه اطلاعات و صفات رکوردگیری شده را ثبت و در سامانه جامع مرکز وارد نمایند. کلیه صفات مندرج در برنامه جامع نرم افزار اصلاح نژاد دام شامل: تاریخ تولد، وزن تولد، تاریخ شیرگیری، وزن شیرگیری، تاریخ جفت گیری، وزن زمان جفت گیری میش، تاریخ زایش، سن زایش اول، تاریخ و علت حذف، تعداد بره ها درهر زایش، تعداد بره های شیرگیری شده به ازای هر راس مولد.
۱۰. ثبت تمامی موارد خواسته شده طبق فرم های طراحی شده مرکز اصلاح نژاد
۱۱. ثبت گله و دریافت کد گله
۱۲. شماره گذاری و ثبت هویت در سامانه جامع مرکز اصلاح نژاد
۱۳. وزن کشی مولدین قبل از جفتگیری و نمره وضعیت بدنی دام
۱۴. وزن کشی مولدین پس از زایش
۱۵. ثبت چند قلو زایی مولدین در هر شکم
۱۶. ثبت بره ها و وزن کشی بره ها پس از تولد
۱۷. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در ۳ ماهگی
۱۸. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در ۶ ماهگی (الزامی نیست)
۱۹. ثبت تلفات و وزن کشی بره ها در یک سالگی (الزامی نیست)
۲۰. ثبت اطلاعات مربوط به تاریخ جفتگیری، زایش، تولد، وضعیت سخت زایی در دام (الزامی نیست)
۲۱. ثبت کلیه اطلاعات شجره مربوطه به والدین (پدر و مادر) و نتایج
۲۲. ثبت مشخصات دام های حذفی و انتقالی در گله ها

شرح وظایف و مشخصات گله داران طرف قرارداد پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده:

۱. توجیه کامل گله داران از برنامه؛ اهداف؛ ضرورت و شیوه اجرای پروژه تولید ترکیب ژنتیکی گوسفند پر بازده. توجه: در صورت نیاز به آموزش یا برگزاری جلسه توجیهی در اسرع وقت با مرکز اصلاح نژاد و بهبود تولیدات دامی مکاتبه شود. عدم مکاتبه به مفهوم عدم نیاز آموزشی تلقی می گردد. پیگیری در این خصوص از وظایف مسئولین دام سبک و پیمانکاران استان می باشد.
۲. به تعداد حجم عملیات تعیین شده، بایستی میش مولد آمیخته F1 (خط خونی مادری) و قوچ های آمیخته F1 (خط خونی پدری) را در اختیار داشته باشد.
۳. گله داران متقاضی همکاری با این پروژه باید پروانه بهره برداری یا تاسیس (در حال اجرا) پرورش گوسفند را برای روش پرورش مزرعه ای (بدون اتکاء به علوفه مرتع) را در اختیار داشته؛ بعبارت دیگر باید مالک ساختمان و تاسیسات با توجه به ظرفیت پیشنهادی و مورد تقاضا باشند.
۴. گله دار یا یکی از اعضای خانواده دارای حداقل مدرک تحصیلی دیپلم متوسطه باشند و حداقل ۵ سال تجربه عملی در زمینه پرورش گوسفند داشته باشد.
۵. اجرای دقیق برنامه ریزی اعلام شده به منظور اجرای عملیات جفت گیری کنترل شده توسط پیمانکار .
۶. تأیید گله داران بر اطلاعات ارسالی گله خویش توسط پیمانکار؛ در پایان هر مرحله از اجرای عملیات؛ جهت ثبت در نرم افزار جامع مرکز اصلاح نژاد باید انجام پذیرد.